

*Granskning av
årsredovisning
2015*

Laxå kommun

Karin Jäderbrink
Kim Gustafsson
Stina Björnram
Anita Agefjäll

April 2016

Innehållsförteckning

2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
2.3.	Revisionskriterier	3
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten.....	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning	5
3.1.1.3.	Driftredovisning.....	5
3.1.2.	Balanskrav	6
3.1.3.	God ekonomisk hushållning.....	6
3.1.3.1.	Finansiella mål.....	6
3.1.3.2.	Mål för verksamheten.....	7
3.1.4.	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag	7
3.2.	Rättvisande räkenskaper	8
3.2.1.	Resultaträkning.....	8
3.2.2.	Balansräkning	9
3.2.3.	Kassaflödesanalys	10
3.2.4.	Sammanställd redovisning.....	10
3.2.5.	Tilläggsupplysningar	10

1. *Sammanfattning*

Revisorerna i Laxå kommun har gett PwC i uppdrag att genomföra granskning av Laxå kommuns årsredovisning 2015. Granskningen sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv och har bland annat till syfte att bedöma om årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunallagen, lag om kommunal redovisning (KRL) och övrig normgivning, främst från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR).

Sammanfattningsvis är vår bedömning att kommunens ekonomi är mycket svag även om resultatet för 2015 motsvarande + 14,9 mnkr är avsevärt bättre än föregående år (+9,6 mnkr). Soliditeten är mycket låg, 7 % exklusive pensionsåtaganden inom linjen. Inklusive pensionsåtaganden är soliditeten - 74 %. Fortsatta kraftfulla åtgärder krävs för att nå en ekonomi i balans.

Positivt är utvecklingen av nettokostnadernas andel av skatteintäkterna har förbättrats, från 97 % till 95 %. Utvecklingen av skatteintäkter är 4 % och nettokostnadsutvecklingen är 3 %.

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen**.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b). Balanskravet har uppfyllts för 2015 och tidigare negativa resultat och underskott har återställts föregående år.

Förvaltningsberättelsen innehåller en uppföljning av de verksamhets- och finansiella mål som fullmäktige har angivit i 2015 års budget.

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen för 2015 som god.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse som svag utifrån återrapporteringen i årsredovisningen.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är upprättad enligt god redovisningssed med några avvikelser som framgår i rapportens delkapitel. Där framgår även områden som bör utredas och utvecklas framöver.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige. Granskningen baseras på nämndernas rapportering till fullmäktige såsom den presenteras i årsredovisningen

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens/ landstingets ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2016-03-08. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2016-03-30 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2016-04-27.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef.

2.3. Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen som enligt 8 kap 18 § KL ska godkännas av kommunfullmäktige.

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen
- Kommunal redovisningslag
- Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning
- Fullmäktiges beslut om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i allt väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklas de närmaste åren.

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltning. Under avsnittet "Ekonomisk översikt" beskrivs och redovisas finansiella nyckeltal.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunala redovisningslagen 4:5 skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. Specifikt avsnitt omfattande en sådan utvärdering saknas i förvaltningsberättelsen, däremot återfinns ekonomisk översikt där likviditet, soliditet mm behandlas.

Händelser av väsentlig betydelse

Bedömningen är att det i förvaltningsberättelsen på ett tydligare sätt kan redovisa väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Förväntad utveckling

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas enligt KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2.

Pensionsredovisning

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål.

I avsnittet om Kommunfullmäktiges övergripande mål finns information om mål och måluppfyllelse där avstämning sker mot fullmäktiges övergripande mål. Hur kommunstyrelsen och nämnderna har uppfyllt sina mål framgår av nämndernas verksamhetsberättelser. Ett avsnitt om intern kontroll redovisas under respektive nämnd samt kommunstyrelsen.

Information om de kommunala bolagen redovisas i förvaltningsberättelsen. Informationen omfattar både verksamhet och ekonomi inklusive uppgifter om hur företagen har uppfyllt sitt ändamål och ägardirektiv.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

Nettoinvesteringarna uppgår till 5,6 mnkr för 2015, föregående år 4,4 mnkr. Den större investeringarna under året avser gatubelysning samt asfaltering.

I årsredovisningen återfinns en differens i den samlade investeringsredovisningens budget och budgetavvikelse med erhållna underlag.

För att utveckla den samlade investeringsredovisningen föreslås att sammanställningen och redovisningen innehåller;

- Jämförelser mot tidigare år
- Avvikelser i förhållande till budget har analyserats och kommenterats
- Det finns en uppföljning av ev större projekt avseende total budget, total kostnad samt prognos

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista augusti redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, mnkr	2015 korr	Budget	Prognos delår	Budget-avvikelse	Prognos-avvikelse delår och utfall
Kommunstyrelse	82 883	83 468	83 500	585	617
Sydnärkes miljönämnd	1 000	1000	1000	0	0
Barn- och utbildningsnämnd	81 630	81 678	81 700	48	70
Social och omsorgsnämnd	115 274	114 814	116 000	-460	726
Ej verksamhetsrelaterade kost	6094	11094	8 184	5 000	2 090
Summa nämnderna	286881	292054	290384	5173	3503
Finansiering	301 845	302 384	302384	-539	-539
Årets resultat	14 964	10 330	12 000	4 634	-2 964

En sammanställning av nämndernas utfall och budget redovisas i driftredovisningen. Justering av budget och omfördelning av medel har skett under året och redovisas separat i årsredovisningen.

Social- och omsorgsnämnden redovisar en negativ avvikelse avseende -460 tkr vilket motsvarar 0,4 %. Orsakerna anges framförallt vara äldreomsorgen, IFO samt LSS. Nämnden har också erhållit ökade medel för ökade kostnader från migrationsverket för mottagande av flyktingar och ensamkommande flyktingbarn.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts.

Avstämning av årets resultat enligt balanskravets bestämmelser har skett enligt 4 kapitlet i kommunal redovisningslag.

I förvaltningsberättelsen lämnas upplysningar om tidigare års underskott. Inför 2015 hade kommunen inga återstående negativa resultat att återställa då 2014 års resultat reglerade det återstående underskotten från föregående år.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen för året som god.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering av verksamhetsmålen måluppfyllelse som svag.

3.1.3.1. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2015:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2015	Utfall 2015	Måluppfyllelse, KS bedömning
Förändringen av eget kapital ska uppgå till 10 mnkr 2015.	Resultatet för 2015 motsvarar 14,9 mnkr.	Resultatet visar att målet är uppfyllt
Soliditeten ska förbättras och långsiktigt uppgå till 20 procent.	Soliditeten för kommunen exklusive pensionsåtagande motsvarar 7 % 2015. Inklusivt pensionsåtagandet är soliditeten - 74 %	Målet är en förbättring och långsiktigt uppgå till 20 %. Dock ej uppfyllt under 2015
Likviditeten ska vid årets slut uppgå till minst en månads skatteintäkter och utjämningsbidrag.	Likviditeten uppgår till 94,1 mnkr vid årsskiftet. En månads skatteintäkter och utjämningsbidrag motsvarar 25 mnkr.	Målet är uppfyllt men med anledning av erhållna extramedel från migrationsverket.

Resultatet visar att KS samlade bedömning är att resultatet är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt.

3.1.3.2. Mål för verksamheten

I Budget 2015 och verksamhetsplan 2016-2017 framgår att Laxå kommuns styrmodell har som syfte att producera verksamhet med högsta kvalitet utifrån de resurser som finns till förfogande. Styrningen utgår från kommunens vision, gällande lagstiftning och nationella mål.

Kommunfullmäktige styr genom fastställda övergripande mål. De ekonomiska ramarna är medel för att nå målen. Det är respektive nämnd/verksamhet som är ansvarig att ta fram detaljerade mål med tillhörande plan med aktiviteter som gör att nämnden/verksamheten når kommunfullmäktiges övergripande mål.

Kommunfullmäktige har fastställt 17 st övergripande mål för nämnderna, det framgår dock inte någon koppling till god ekonomisk hushållning. Målen återrapporteras i årsredovisningen. Kommunen har från och med 2015 ett nytt målstyrningssystem där det går att följa den röda tråden från fullmäktiges övergripande mål till nämndernas mål och planer med aktiviteter för verksamheterna.

Flera av målen är satta att nås under en tidshorisont som är längre än 2015.

I årsredovisningen bedöms fyra av målen vara uppfyllda, ett av målen bedöms inte vara uppfyllt och resterande tolv mål bedöms delvis vara uppfyllda eller ej bedömda då enkätresultat mm ej är klart.

3.1.4. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att nämndernas redovisningar innehåller redovisning av utfallet av årets verksamhet i förhållande till fastställda mål och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år och prognos per augusti 2015.

Resultaträkning	Utfall 2015	Utfall 2014	Budget 2015	Prognos 2015
Verksamhetens intäkter	93 993	80 946	89 567	104 400
Verksamhetens kostnader	-378 728	-353 506	-375 655	-388 800
Avskrivningar	-4 834	-9 709	-4 717	-4 700
Verksamhetens nettokostnader	-289 569	-282 269	-290 805	-289 100
Skatteintäkter	233 642	231 366	233 803	234 000
Generella statsbidrag och utjämning	70 709	60 951	68 583	68 400
Finansiella intäkter	1 780	2 160	1 400	1 400
Finansiella kostnader	-1 597	-2 565	-2 652	-2 700
Årets resultat	14 965	9 643	10 329	12 000

Resultatet för 2015 uppgår till 14,9 mnkr vilket är en förbättring mot föregående år med 5,3 mnkr. Budgeterat resultat var 10,3 mnkr.

Av resultaträkningen kan utläsas att skatteintäkterna inklusive generella statsbidrag har ökat med 4 % och verksamhetens nettokostnader med 3 %.

En analys av händelser, förändrade redovisningsprinciper och ”opåverkbara” poster som haft väsentlig påverkan på *skillnaden* mellan åren redovisas nedan.

Verksamhetens intäkter har ökat med 16 % och påverkats av poster av engångskaraktär. Exempelvis ersättning från AFA (2,9 mnkr) samt extramedel från Migrationsverket (2,5 mnkr). Andra intäkter som ökat mellan åren är konsulttjänster samt statsbidrag.

Verksamhetens kostnader har ökat med 7 % och överstiger budgeterad nivå. Dessa har till stor del ökat med anledning av ökade personalkostnader då bl.a. nyanställningar till olika verksamheter har gjorts under året. Till delar finansieras dessa av ökade statsbidrag.

Avskrivningarna har minskat markant mellan åren. Detta är beroende på genomförd nedskrivning föregående år efter extern värdering på Resecentrum motsvarande 5,2 mnkr.

Differens på 0,3 mnkr finns avseende allmänna skatteintäkter i jämförelse med underlag från skatteverket samt beräkningsunderlag. Detta avser återbetalning av skatt som skulle redovisats som en minskad kostnad.

Finansnettot har förbättrats med anledning av minskade räntekostnader, omsättning av lån.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Anpassning har skett avseende investeringar gjorda fr o m 2014, dock ej för genomförda investeringar före 2014.

Avsättningar för pensioner redovisas i enlighet med bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen vilket medför att pensionsförmåner intjänade före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Avsättning för återställning av deponi redovisas om 12,4 mnkr. Beräkningen har inte uppdaterats per balansdagen av extern part. Tidigare beräkning har indexuppräknats. Övrig avsättning som redovisas avser statlig infrastruktur d v s citybanan. Indexuppräkning har skett och ianspråktagande enligt plan. Inga andra avsättningar redovisas.

Löner för timanställdas tid och ob-ersättning har såsom tidigare ej periodiserats vilket är ett avsteg från god redovisningssed.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL. Dock har följande noterats i samband med granskningen av balansräkningen.

- Netto-redovisning har skett avseende slutavräkningar skatteintäkter. Skall bokas på konto 1780 respektive 2980.
- Tidigare differens motsvarande 0,5 mnkr mellan anläggningsregister och huvudbok har justerats enligt föregående ekonomichefs bedömning.
- Differens finns mellan leverantörsreskontra och huvudbok motsvarande 78 tkr.
- Kommunen har en differens om 1,1 mnkr mellan 2014 och 2015 avseende semesterlöneskulden mellan huvudbok och personalsystem. Avvikelsen har inte justerats via den modul som fortlöpande ska justera semesterlöneskulden månadsvis. Utav försiktighetsskäl har kommunen för 2015 skuldfört hela förändringen på 2015. En utredning ska enligt ekonomikontoret inledas 2016.

-
- Äldre balanskonton med smärre belopp har noterats. Genomgång föreslås kommande år.
 - Underlagen till upplupna kostnader och intäkter föreslås utvecklas så att periodiseringskontrollen kan förbättras.

3.2.3. *Kassaflödesanalys*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar.

Noter saknas.

Vi bedömer att det finns en överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. *Sammanställd redovisning*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

Den sammanställda redovisningen är upprättad utifrån slutliga årsredovisningar.

Från år 2009 finns en rekommendation 8:2 från Rådet för Kommunal Redovisning gällande sammanställd redovisning. Enligt denna ska en gemensam förvaltningsberättelse upprättas omfattande kommunens samlade verksamhet. Förvaltningsberättelsen ska innehålla en redogörelse över de enheter som ingår i den samlade kommunala verksamheten. Vi bedömer att det finns ett tillräckligt koncernperspektiv i årsredovisningen.

Konsolideringen bedöms vara korrekt utförd.

Koncernens resultat uppgår till 18,7 mnkr (15,5 mnkr).

3.2.5. *Tilläggsupplysningar*

Bedömning och iakttagelser

Detaljgranskning har ej skett i årets granskning. En del poster har granskats översiktligt i samband med genomgång av balansräkningen.

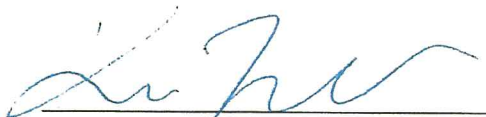
Vi bedömer utifrån detta samt föregående år att årsredovisningens tilläggsupplysningar *uppfyller* KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.

- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

Eventuella avsteg från KRL samt rekommendationer kan dock på ett tydligare sätt framgå i årsredovisningens redovisningsprinciper. Bra är om tillämpade redovisningsprinciper beskriver *varje särskild rekommendation med nr* och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.

2016-04-18

Karin Jäderbrink
Projektledare

Anna Gröndal
Uppdragsledare